

İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş. ELEKTRONİK ÜRÜN SENEDİ (ELÜS) TAKAS HİZMETİ PROSEDÜRÜ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- Bu Prosedürün amaç ve kapsamı; Türkiye Ürün İhtisas Borsası İşlem Platformu'nda gerçekleşen ELÜS alım satım işlemlerinin takasının, ilgili mevzuat çerçevesinde Borsa adına Takasbank tarafından yerine getirilmesiyle ilgili hususların belirlenmesidir.

Dayanak

MADDE 2- Bu Prosedür; 30.05.2013 tarih ve 28662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik 22 nci maddesi, Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. Elektronik Ürün Senedi Piyasası Takas ve Temerrüt İşlemleri Yönergesi, 29/03/2019 tarihinde Türkiye Ürün İhtisas Borsası ve Takasbank arasında imzalanan "Takasbank-Türkiye Ürün İhtisas Borsası Elektronik Ürün Senedi Takas Hizmeti Protokolü"nde belirlenen kurallara dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 3- Bu Prosedürde geçen;

Aracı / Tarım Aracı Kuruluşu : Elektronik Ürün Senedinin Borsada alım satımının yapılmasına aracılık etmek amacıyla yetkilendirilen Borsa üyelerini,

Borsa/TÜRİB : Türkiye Ürün İhtisas Borsası Anonim Şirketi'ni

Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) : Lisanslı depo işletmesince, 12 Kasım 2011 tarih ve 28110 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektronik Ürün Senedi Yönetmeliği uyarınca oluşturulan elektronik kaydı,

ISIN (International Securities Identification Number) : ISO 6166 standardına uygun olarak ulusal ve uluslararası piyasalarda işlem gören finansal araçlar için tahsis edilen Uluslararası Menkul Kıymet Tanımlama Kodunu,

İşlem Platformu : Borsa Elektronik İşlem Platformunu,

Lisanslı Depo : Tarım ürünlerinin depolanmasıyla iştigal eden ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında lisans belgesine sahip, Borsa ile sözleşme imzalamış Lisanslı Depoları,

MKK : Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketini,

Müşteri : Borsa üyeleri aracılığı ile alım satım yapan ve MKK üyeleri nezdinde

hesabı bulunan gerçek ve tüzel kişiyi

- Prosedür** : İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) Takas Hizmeti Prosedürü
- Takasbank** : Borsa Yönetim Kurulu tarafından takas merkezi olarak görevlendirilen İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi’ni,
- Takas Üyesi** : ELÜS takasına aracılık edecek Takasbank ve MKK üyesi kuruluşları,
- Tazmin Fonu** Lisanslı Depoculuk Tazmin Fonunu

ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

Üyelik ve Hesap İşlemleri

Takas Üyeliği İşlemleri

MADDE 4- (1) TÜRİB üzerinden ELÜS alım ve satım işlemlerine ilişkin takas hizmetleri Takas Üyesi olarak hizmet veren banka ve aracı kurum kurumlar tarafından gerçekleştirilir.

(2) Takas üyeliği için ELÜS işlemlerine aracılık eden üyelerin Takasbank ve MKK nezdinde üye olarak tanımlanmış ve hesaplarının açılmış olması gerekmektedir.

Lisanslı Depoculuk Üyelik İşlemleri

MADDE 5- (1) Lisanslı depoların Takasbank nezdinde hesaplarının açılabilmesi için “Bankacılık İşlemleri Taahhütnamesi”ni imzalamaları ve aşağıdaki evrakları tamamlamaları gerekmektedir.

- Müşteri Bilgi Formu
- Ticaret Bakanlığı’ndan alınan lisanslı depoculuk faaliyet belgesi
- Kuruluşa ait Ticaret Sicil Gazetesi
- Ortaklık yapısı (Hazirun cetveli)
- Vergi levhası
- İmza sirküleri (Noter tasdikli ıslak mühürlü)
- IP Adres
- Üye Kullanıcı Beyanı (Kullanıcılara ait kimlik fotokopileri eklenmelidir)
- Aydınlatma metni
- Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Beyan Formu
- Gerçek Faydalanıcının Kimlik Tespiti Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin “Gerçek faydalanıcının tanınması” başlıklı 17/A maddesine istinaden; Kuruma ait ortaklık payı %25 ve üzerindeki gerçek ve tüzel kişiler, Kuruma ait

ticaret sicilinde kayıtlı en üst düzey icra yetkisine sahip gerçek kişi/kişiler için ; “Gerçek Faydalanıcının Kimlik Tespit Beyanı” doldurulacaktır.

i) Müşteri Bilgilerinin Elektronik İleti Yöntemiyle e-posta Adresine İletilmesi Talep Formu

Lisanslı Depo Şube Hesap İşlemleri

MADDE 6- (1) Lisanslı depoların Takasbank nezdinde farklı şubelerine ilişkin hesap açılmasını talep etmeleri halinde ilgili Şubeye ait aşağıdaki evrakları tamamlamaları gerekmektedir.

- a) Bankacılık İşlemleri Taahhütnamesi
- b) Müşteri Bilgi Formu
- c) Ticaret Bakanlığı’ndan alınan lisanslı depoculuk faaliyet belgesi
- ç) Kuruluşa ait Ticaret Sicil Gazetesi
- d) Vergi levhası
- e) İmza sirküleri (Noter tasdikli ıslak mühürlü)
- f) IP Adresi

(2) Üye kabulünün üzerinden bir yıl ve üstü zaman geçmiş olması halinde ayrıca güncel ortaklık yapısı ve “Gerçek Faydalanıcının Kimlik Tespit Beyanı”nın doldurularak iletilmesi gerekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Esaslar

ELÜS ISIN Tahsis İşlemleri

MADDE 7- (1) ELÜS’ler lisanslı depoyu ve ELÜS özelliklerini içeren 12 haneli standart ISIN kodları ile sınıflandırılır.

(2) Tüm alım satım işlemlerinde ISIN kodu kullanılması zorunludur.

(3) ISIN kodu, lisanslı depolarca MKK sistemine yapılan başvurunun onaylanması ile Takasbank tarafından otomatik olarak oluşturulur.

(4) Lisanslı depolarca MKK sistemine yapılan başvurularda Şube adına işlem yapılmak istenmesi halinde ISIN’ların ilgili Şube adına oluşturulması için, ISIN tahsisinde ilgili Şubeye ilişkin Takasbank üye kodunun kullanılması zorunludur.

(5) Alım satım işlemlerine ilişkin kullanılan ISIN kod alımı üye sorumluluğundadır.

(6) ISIN kod başvurularında lisanslı depoların şubelerine ait Takasbank kodunun MKK sistemindeki başvuru aşamasında girilmesi gerekmektedir.

Takas İşlemlerinin Yürütülmesinde Yöntem

MADDE 8- (1) Borsa’da gerçekleşen alım satım işlemlerinin tamamlandığı seans sonunda, gerçekleşen işlemlere ait “Seans Sonuç Dosyası” TÜRİB tarafından takas işlemleri için Takasbank’a elektronik ortamda bildirilir.

(2) Seans Sonuç Dosyasında aşağıdaki bilgiler bulunur.

- i. Sözleşme No
- ii. ELÜS Kodu,

- iii. Miktar,
- iv. Fiyat,
- v. Alan Müşteri Hesabının Bulunduğu Takas Üyesi (banka, aracı kurum),
- vi. Alıcı Müşteri Hesap No,
- vii. Satan Müşteri Hesabının Bulunduğu Takas Üyesi (banka, aracı kurum),
- viii. Satıcı Müşteri Hesap No,
- ix. Lisanslı Depoculuk Tazmin Fonu Payı,
- x. Borsa Tescil Ücreti Payı,
- xi. ELÜS Depo Ücreti,
- xii. Avans Tutarı,
- xiii. Fire Ücreti,

(3) TÜRİB'den gelen işlem bilgilerine göre Takasbank tarafından alıcı Takas Üyesi ve satıcı Takas Üyesi için Şartlı Virman (SRV) talimatları oluşturulur.

(4) Şartlı virman sözleşmesinde, ELÜS satan taraf kıymet borçlu/nakit alacaklı, ELÜS alan taraf ise kıymet alacaklı/nakit borçlu olur.

(5) Şartlı virman işleminin gerçekleşmesi için işlemin taraflarının talimatları onaylaması gerekmektedir.

(6) Tarafların şartlı virman kayıtlarını onaylaması sonrası oluşan sözleşmeler, MKK sistemine gönderilir.

(7) Kıymet borçlarında, Şartlı virman sözleşmesi MKK'ya transfer edilince, MKK sisteminde ilgili Takas Üyesinin müşteri hesabını kontrol eder, bakiye varsa blokeye alır.

(8) Nakit borçları ise Takasbank sisteminde ELÜS alan Takas Üyesi tarafından Takasbank ekranları aracılığıyla kapatılır.

(9) Eşanlı olarak; MKK sisteminde kıymet virmanı, Takasbank sisteminde de nakit virmanı gerçekleştirilerek işlem sona erdirilir.

(10) İşlemlere ilişkin gerçekleşmeyen kayıtlar takas son saati itibariyle iptal edilir.

(11) Şartlı virman işlemleri, Borsa'ya bildirilir. Blokeye alınan nakit/kıymet blokeleri kaldırılarak serbest hesaplara iade edilir.

(12) Şartlı virman işlemlerinin tamamlanması akabinde, Takasbank tarafından TÜRİB ve MKK'ya "Takas Sonuç Dosyası" elektronik ortamda iletilir. Takas sonuç dosyasında aşağıdaki bilgiler bulunur.

- i. Tarih,
- ii. ELÜS Sözleşme No,
- iii. Takasbank Sözleşme No,
- iv. ELÜS Kodu,
- v. Miktar,
- vi. Fiyat,
- vii. Tutar,
- viii. Alan Müşteri Hesabının Bulunduğu Takas Üyesi (banka, aracı kurum)
- ix. Alıcı Müşteri Hesap No,
- x. Satan Müşteri Hesabının Bulunduğu Takas Üyesi (banka, aracı kurum)
- xi. Satıcı Müşteri Hesap No,
- xii. Lisanslı Depoculuk Tazmin Fonu Payı,

- xiii. Borsa Tescil Ücreti Payı,
- xiv. ELÜS Depo Ücreti,
- xv. Avans Tutarı,
- xvi. Borsa Kodu
- xvii. Depo Kodu,
- xviii. Fire Ücreti,
- xix. Durum Kodu,
- xx. Son İşlem Zamanı,

(13) Takasbank tarafından her bir ELÜS işlemi için, takasın gerçekleşme anında, işlem tutarı üzerinden satıcı tarafa ödenen ürün bedeli içerisinde; Lisanslı Depoculuk Tazmin Fonu payı, Borsa tescil ücreti, avans, fire ve ELÜS depo ücreti kesilir ve ilgili hesaplara aktarılır.

Takas İşlemlerine İlişkin Süreler

MADDE 9- (1) Borsa bünyesinde işlem günü (T) seans saatleri içerisinde gerçekleştirilen ELÜS işlemlerinin takası, seansın tamamlanmasını takiben tam iş günlerinde 17.00'ye kadar, yarım iş günlerinde ise 12.45'e kadar gerçekleştirilir.

(2) Takas süreleri belirlenirken Borsa'nın açık olduğu iş günleri dikkate alınır.

(3) Takas süresi; takas, saklama, ödeme veya teknik aksaklıklardan kaynaklanan sorunlar veya olağanüstü haller nedeniyle, Borsa Genel Müdürü'nün uygun görüşü alınmak suretiyle Takasbank tarafından geçici olarak değiştirilebilir.

Lisanslı Depo Ödeme İşlemleri

MADDE 10- (1) Lisanslı depolara ödenecek fire ve depo ücretleri TÜRİB tarafından Seans Sonuç Dosyası içerisinde bildirilir.

(2) Bu Prosedürün 8 inci maddesinin onüçüncü fıkrasında belirtilen ve ödenen ürün bedeli içerisinde tahsil edilen lisanslı depolara ödenecek fire ve depo ücretleri her iş günü takasın tamamlanması ile birlikte ilgili lisanslı deponun Takasbank nezdindeki üye serbest nakit hesabına aktarılır.

(3) Lisanslı depo hesaplarında biriken tutarlar tam iş günlerinde haftanın son iş günü saat 17.00, yarım iş günlerinde ise saat 12.30 itibari ile lisanslı depoların Takasbank nezdinde tanımlanan aracı banka hesaplarına otomatik olarak EFT ile gönderilir.

Tazmin Fonu Ödeme İşlemleri

MADDE 11- (1) Tazmin fonuna ödenecek tazmin fonu payı ücreti TÜRİB tarafından Seans Sonuç Dosyası içerisinde bildirilir.

(2) Borsa tescil ücretinden Tazmin fonuna ödenecek tutara ilişkin oran bilgisi tazmin fonu tarafından bildirilir ve kesinti tutarı Takasbank tarafından hesaplanarak Tazmin fonu hesabına aktarılır.

(3) Bu Prosedürün 8 inci maddesinin onüçüncü fıkrasında belirtilen ve ödenen ürün bedeli içerisinde tahsil edilen Tazmin Fonuna ödenecek tazmin payı tutarı ile TÜRİB tarafında Tazmin Fonuna ödenecek ücret her iş günü takasın tamamlanması ile birlikte Tazmin Fonu adına Takasbank nezdinde açılan nakit hesaba aktarılır. Tazmin Fonunda biriken tutarlar tam iş günlerinde haftanın son iş günü saat 17.00, yarım iş günlerinde ise saat

12.30 itibari ile Tazmin Fonunun Takasbank nezdinde tanımlanan aracı banka hesaplarına otomatik olarak EFT ile gönderilir.

Borsa Ödeme İşlemleri

MADDE 12- (1) Borsa Tescil Ücreti TÜRİB tarafından Seans Sonuç Dosyası içerisinde bildirilir.

(2) Bu Prosedürün 8 inci maddesinin onüçüncü fıkrasında belirtilen ve her bir ELÜS işlemi için takasın gerçekleşme anında işlem tutarı üzerinde tahsil edilen Borsa Tescil Ücreti Payı (Borsa Hizmet Bedeli ile Tescil Ücreti toplamı) tutarlar tam iş günlerinde haftanın son iş günü saat 17.00, yarım iş günlerinde ise saat 12.30 itibari ile Borsa'nın Takasbank nezdinde tanımlanan aracı banka hesaplarına otomatik olarak EFT ile gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Ücret, Komisyon ve Masraflar

MADDE 13 (1) Takasbank tarafından sunulan takas hizmetine ilişkin olarak, üyelerden alınacak ücret, masraf ve komisyon oranları Borsa'nın görüşü alınarak Takasbank tarafından belirlenir.

Sistem İş Sürekliliği

MADDE 14-(1) Sistem iş sürekliliği planı ve olağanüstü durum kuralları, "Takasbank İş Sürekliliği Yönergesi" ve Takasbank İş Sürekliliği Yönergesi'ne bağlı alt düzenlemeler ve süreklilik planları ile düzenlenmiştir. İş sürekliliğine ilişkin genel politika metinleri Takasbank web sitesi vasıtası ile katılımcılara duyurulur.

Prosedür'de Hüküm Bulunmayan Hallerde Uygulanacak Hükümler

MADDE 15-(1) Prosedür'de hüküm bulunmayan hallerde ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Uygulama Esasları

MADDE 16-(1) Takasbank, Bu Prosedür hükümlerini yorumlamaya, bu Prosedürde yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda genel hükümleri de göz önünde bulundurarak karar vermeye yetkilidir.

Duyurular

MADDE 17-(1) Prosedür kapsamında yer alan hususlara ilişkin değişiklikler www.takasbank.com.tr web sitesi üzerinden duyurulur.

Yürürlük

MADDE 18-(1) Prosedür yayım tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19-(1) Prosedür hükümlerini Genel Müdür yürütür.